

राज्य आदर्श शिक्षक पुरस्काराचे निकष सुधारीत करून
सदर योजना क्रांतीज्योती सावित्रीमाई फुले राज्य शिक्षक
गुणगौरव पुरस्कार या नावाने राबविणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग

शासन निर्णय क्रमांक :- पीटीसी-२०२२/प्र.क्र.३४/टीएनटी-४

मादाम कामा रोड, हुतात्मा राजगुरु चौक,

मंत्रालय विस्तार भवन, मुंबई ४०० ०३२.

दिनांक :- २८ जून , २०२२

वाचा :- १) शासन परिपत्रक पीटीसी २०१६/प्र.क्र. ९८/टीएनटी-४, दिनांक २१ जुलै, २०१६.

२) शिक्षण संचालक (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक), महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे पत्र क्र. शि.सं./माध्य/विद्या शाखा/ राशिपु/२०२२/१०६५ दिनांक २४ फेब्रुवारी, २०२२.

प्रस्तावना :-

शिक्षण हा समाजाच्या सर्वांगीण विकासाचा पाया आहे. समर्पित वृत्तीने काम करणाऱ्या शिक्षकांमुळेच समाज व राष्ट्राचा विकास होतो. अशा समर्पित वृत्तीने काम करणाऱ्या शिक्षकांना दरवर्षी शालेय शिक्षण व क्रीडा विभागातर्फे राज्य आदर्श शिक्षक पुरस्काराने गौरविले जाते.

२. राज्य आदर्श शिक्षक पुरस्काराचे प्रस्ताव पात्र शिक्षकांकडून शिक्षण संचालक (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक) महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचेकडून ऑनलाईन मागविण्यात येतात. अस्तित्वात असलेल्या मार्गदर्शक सूचना /निकषांनुसार जिल्हा स्तरावर जिल्हा निवड समिती प्रस्तावांची छाननी करून प्रवर्ग निहाय पात्र प्रस्ताव शिक्षण संचालक स्तरावर गठीत करण्यात आलेल्या राज्य निवड समितीकडे पाठविते. सदर शिफारशींवर शिक्षकांच्या गुणवत्तेनुसार अंतिम निवड करून राज्य निवड समितीकडून शासनाच्या मान्यतेसाठी प्रस्ताव सादर करण्यात येतात. पुरस्कार सर्वसाधारणपणे १५ ऑगस्ट रोजी जाहीर करून त्याचे प्रत्यक्ष वितरण ५ सप्टेंबर या शिक्षक दिनाच्या दिनांकाला सन्माननीय व्यक्तींच्या हस्ते करण्यात येते.

३. संदर्भाधीन क्र.१ येथील शासन परिपत्रक दिनांक २१ जुलै, २०१६ अन्वये राज्य आदर्श शिक्षक पुरस्काराबाबतचे निकष सुधारीत करण्यात आले आहेत. या निकषांमध्ये सुधारणा करून सदर योजना क्रांतीज्योती सावित्रीमाई फुले राज्य शिक्षक गुणगौरव पुरस्कार या नावाने राबविणेची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. याबाबत संदर्भाधीन पत्र क्र.२ दिनांक २४ फेब्रुवारी, २०२२ अन्वये शिक्षण संचालक (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक) महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचेकडून प्रस्ताव प्राप्त झाला आहे.

शासन निर्णय :-

शासन परिपत्रक पीटीसी २०१६/प्र.क्र.९८/टीएनटी-४, दिनांक २१ जुलै, २०१६ या शासन निर्णयान्वये अधिक्रमित करण्यात येत आहे.

राज्य आदर्श शिक्षक पुरस्काराबाबतचे निकष सुधारीत करून सदर योजना क्रांतीज्योती सावित्रीमाई फुले राज्य शिक्षक गुणगौरव पुरस्कार या नावाने राबविण्यास शासन मान्यता देण्यात येत आहे. क्रांतीज्योती सावित्रीमाई फुले राज्य शिक्षक गुणगौरव पुरस्कारासाठी अटी व निकष पुढीलप्रमाणे राहतील.

“क्रांतीज्योती सावित्रीमाई फुले राज्य शिक्षक गुणगौरव पुरस्कार”

प्रस्तावासाठी आवश्यक अटी :-

१) शिक्षकांनी नामनिर्देशनासाठी सादर केलेले पुरावे मुख्याध्यापकांनी प्रमाणित करणे आवश्यक.

२) मुख्याध्यापक पदावरील व्यक्तीने नामनिर्देशनासाठी सादर केलेले पुरावे गटशिक्षणाधिकारी/प्रशासन अधिकारी यांनी प्रमाणित करणे आवश्यक.

- ३) शिक्षक/मुख्याध्यापकाची एकूण सलग सेवा किमान १० वर्षे आवश्यक .
- ४) शिक्षकाचे/मुख्याध्यापकाचे मागील पाच वर्षांचे गोपनीय अहवाल.
- ५) विभागीय चौकशी सुरु नसल्याचे शिक्षणाधिकारी यांचे प्रमाणपत्र.
- ६) शिक्षकांनी केलेल्या लगतच्या ५ वर्षांच्या सेवा कालावधीतील कार्याचे मूल्यमापन राज्यस्तर व जिल्हास्तर समितीकडून गुणांकनाद्वारे करण्यात येईल.
- ७) प्रतिनियुक्तीवरील शिक्षकांची आवेदने स्वीकारली जाणार नाहीत.
- ८) शिक्षकाच्या सेवेतील कार्यपध्दतीबाबत व निर्व्यसनी असलेबाबत शाळा व्यवस्थापन समितीचे प्रमाणपत्र सादर करणे आवश्यक राहिल

अ.क्र	निकष	स्तर निहाय गुण	कमाल गुण
१	आवश्यक शैक्षणिक अर्हतेपेक्षा पुढचा टप्पा प्राथमिक शिक्षकांच्या बाबतीत इ. १० वी / इ. १२ वी व व्यावसायिक पदविका (डी.एड./डी. एल. एड.) पेक्षा अधिकतम अर्हता उच्च प्राथमिक शिक्षकांच्या बाबतीत पदवी व व्यावसायिक पदविका (डी.एड./डी.एल.एड.) पेक्षा अधिकतम अर्हता माध्यमिक शिक्षकांच्या बाबतीत पदवीधर व व्यावसायिक पदवी (बी.एड./बी.पी.एड./ए.एम) व त्या समकक्ष पेक्षा अधिकतम अर्हता उच्च माध्यमिक शिक्षकांच्या बाबतीत पदव्युत्तर पदवी व व्यावसायिक पदवी (बी.एड./बी.पी.एड. किंवा त्या समकक्ष वा पेक्षा अधिकतम अर्हता	बी.ए./बी.कॉम/बी.एस्सी/बी.एड. २ गुण एम.ए./एम.कॉम/ एम.एस्सी व बी.एड/बीपीएड ३ गुण एम.ए./एम.कॉम/एम.एस्सी व एम.एड, एम.पी.एड ४ गुण एम.फील/पी.एचडी ५ गुण	५
२	शैक्षणिक संशोधनपर निबंध/प्रबंध यास प्राप्त पुरस्कार व सादरीकरण (मागील ५ वर्षातील सादर केलेल्या प्रती निबंध/प्रबंधास १ गुण याप्रमाणे गुणदान राहिल)	जिल्हास्तर १ गुण विद्यापीठ स्तर २ गुण राज्यस्तर ३ गुण राष्ट्रीयस्तर ४ गुण	४
३	वृत्तपत्र अथवा प्रथितयश नियतकालिकात प्रकाशित पाच लेख (वैचारिक किंवा विश्लेषणात्मक)	जिल्हास्तर (सर्व आवृत्तीत) १ गुण राज्यस्तर (सर्व आवृत्तीत) २ गुण राष्ट्रीयस्तर (सर्व आवृत्तीत) ३ गुण	३
४	शिक्षक शिकवत असलेल्या वर्गातील त्या त्या अध्यापन विषयाच्या अनुषंगाने विद्यार्थ्यांस विविध क्षेत्रातील प्राप्त पुरस्कार- कला/क्रीडा/संगीत/नृत्य/भाषा/गणित/विज्ञान/सामाजिक शास्त्र/स्काऊट गाईड/वक्तृत्व/ इ.	जिल्हास्तर २ गुण राज्यस्तर ३ गुण राष्ट्रीयस्तर ५ गुण	५

५	शिक्षकाने केलेल्या सामाजिक/शैक्षणिक / साहित्यिक/सांस्कृतिक क्षेत्रातील कार्यासाठी / आपत्ती व्यवस्थापन/ राष्ट्रीय कार्य इ.साठी शासन अथवा शासन पुरस्कृत संस्थेकडून प्राप्त पुरस्कार	जिल्हास्तर राज्यस्तर राष्ट्रीयस्तर	२ गुण ३ गुण ५ गुण	५
६	शिक्षकाने शाळेच्या उन्नतीसाठी समाजाकडून मागील ५ वर्षात मिळवलेले योगदान (डिजिटल स्कूल, शैक्षणिक उठाव इ.)	३ लाख ते ५ लाखापर्यंत - ५ लाखापेक्षा जास्त ते १० लाखापर्यंत- १० लाखापेक्षा जास्त-	१ गुण २ गुण ३ गुण	३
७	ग्रंथलेखन (प्रथितयश प्रकाशकाने प्रकाशित केलेले ५ ग्रंथ) (ISBN सह)	प्रत्येक ग्रंथास (जास्तीत जास्त ५ गुण)	१ गुण	५
८	प्रशिक्षणात तज्ञ मार्गदर्शक म्हणून काम केले असल्यास (मागील ५ वर्षात)	जिल्हास्तर राज्यस्तर राष्ट्रीयस्तर	२ गुण ३ गुण ५ गुण	५
९	शालेय विद्यार्थ्यांच्या प्रज्ञेचा शोध घेणाऱ्या परीक्षेतील वर्गातील एकूण विद्यार्थ्यांच्या तुलनेत उत्तीर्ण विद्यार्थ्यांचे शेकडा प्रमाण (वर्गातील एकूण पटाच्या किमान ५० टक्के विद्यार्थी परीक्षेत प्रविष्ट असणे आवश्यक) (मागील ५ वर्षात) (राज्य/राष्ट्रीय शिष्यवृत्ती/नवोदय/प्रज्ञाशोध इ.)	४० ते ६० टक्के ६१ ते ८० टक्के ८१ ते १०० टक्के	२ गुण ३ गुण ५ गुण	५
१०	राज्याच्या शैक्षणिक क्षेत्राला/ गुणवत्तेला स्वतःच्या नवप्रकल्पाद्वारे दिशा देणारे कार्य	प्रत्येकी १ गुण प्रमाणे - ज्ञानरचनावाद (ABL सह) डिजिटल स्कूल ई साहित्यनिर्माती वाचनप्रेरणा इतर नवोपक्रम	१ गुण १ गुण १ गुण १ गुण १ गुण	५
११	शाळाबाह्य विद्यार्थी शाळेत दाखल संख्या (मागील सलग ५ शैक्षणिक वर्षातील संकलित)	१० पेक्षा कमी १० ते २० पर्यंत २० व त्याहून अधिक एकही विद्यार्थी शाळेच्या परिक्षेत्रात शाळाबाह्य नसल्यास	१ गुण २ गुण ३ गुण ५ गुण	५
१२	राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद महाराष्ट्र राज्य, पुणे आयोजित विविध ऑनलाईन उपक्रमातील सहभाग (स्वाध्याय, अभ्यासमाला, शिकू आनंदे, इ.)	वर्गातील ३० टक्के ते ५९ टक्के विद्यार्थी ६० टक्के ते ८९ टक्के विद्यार्थी ९० टक्के पेक्षा अधिक विद्यार्थी	२ गुण ३ गुण ५ गुण	५

		मूल्यमापनाचे स्वतंत्र निकष राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचेमार्फत वेळोवेळी निर्धारित केल्याप्रमाणे राहतील. (मूल्यमापन पथकाद्वारे केलेल्या मूल्यमापनातील प्राप्त गुण पथके गोपनियरित्या स्वतंत्रपणे सादर करतील.)	
१५	शैक्षणिक स्पर्धातील विद्यार्थ्यांचा सहभाग (विज्ञान प्रदर्शन, कला, क्रीडा स्पर्धा, साहित्य स्पर्धा, इन्स्पायर अवार्ड, कृती संशोधन, नवोपक्रम स्पर्धा)	जिल्हास्तर २ गुण राज्यस्तर ३ गुण राष्ट्रीयस्तर ५ गुण	५
१६	मागील पाच वर्षात वर्गात/शाळेत झालेली पटसंख्येतील वाढ	१० टक्के पेक्षा अधिक ५ गुण ५ टक्के पेक्षा अधिक ३ गुण २ टक्के ते ५ टक्के वाढ २ गुण	५
१७	मागील ५ वर्षांचे गोपनीय अहवाल मूल्यमापन	अ + ५ गुण अ ३ गुण ब+ / ब २ गुण	५
एकूण गुण:-			१००

४. क्रांतीज्योती सावित्रीमाई फुले राज्य शिक्षक गुणगौरव पुरस्कारासाठी पुढीलप्रमाणे प्रवर्ग, पुरस्कार संख्या व जिल्हा निवड समितीकडून राज्य निवड समितीकडे शिफारशीसह प्राप्त करून घ्यावयाची शिक्षकांची संख्या प्रस्तावित करण्यात येत आहे.

अ. क्र.	प्रवर्ग	पुरस्कार संख्या	प्रत्येक जिल्ह्यातून शिफारशीसह प्राप्त करून घ्यावयाची शिक्षकांची संख्या
१.	प्राथमिक	३८	पुणे जिल्ह्यातून ६ शिफारशी, मुंबईतून ९ शिफारशी (बृहन्मुंबई उत्तर विभाग/ बृहन्मुंबई दक्षिण विभाग/ बृहन्मुंबई पश्चिम विभाग प्रत्येकी ३ शिफारशी) उर्वरित जिल्ह्यांतून प्रत्येकी ३ शिफारशी (एकूण ११४ शिफारशी)
२.	माध्यमिक	३९	पुणे जिल्ह्यातून ६ शिफारशी, मुंबईतून ९ शिफारशी (बृहन्मुंबई उत्तर विभाग/ बृहन्मुंबई दक्षिण विभाग/ बृहन्मुंबई पश्चिम विभाग प्रत्येकी ३ शिफारशी) उर्वरित जिल्ह्यांतून प्रत्येकी ३ शिफारशी (एकूण ११४ शिफारशी) मुंबई विभागासाठी (बृहन्मुंबई उत्तर विभाग/ बृहन्मुंबई दक्षिण विभाग/ बृहन्मुंबई पश्चिम विभाग) प्रत्येकी १ व त्यामधील उच्च गुणवत्ताधारक १ असे एकूण ४ पुरस्कार प्रदान करण्यात येतील.

३.	आदिवासी क्षेत्रात उत्कृष्ट काम करणारे शिक्षक (प्राथमिक)	१९	नाशिक, नंदुरबार व गडचिरोली जिल्ह्यातून प्रत्येकी ६ शिफारशी, उर्वरित प्रत्येक आदिवासी जिल्ह्यातून ३ शिफारशी (एकूण ५७ शिफारशी) (शा.शि.व क्रीडा विभाग शा.नि.३० जून २०१४ अन्वये)
४.	थोर समाजसुधारक क्रांतीज्योती सावित्रीमाई फुले आदर्श शिक्षिका पुरस्कार	८	प्रत्येक जिल्ह्यातून १ शिफारस (एकूण ३६ शिफारशी)
५.	विशेष शिक्षक कला/क्रीडा (१+ १)	२	कला प्रत्येक जिल्ह्यातून १ शिफारस (एकूण ३६ शिफारशी) क्रीडा प्रत्येक जिल्ह्यातून १ शिफारस (एकूण ३६ शिफारशी)
६.	दिव्यांग शिक्षक/ दिव्यांग विद्यार्थ्यांच्या शाळेतील शिक्षक	१	प्रत्येक जिल्ह्यातून १ शिफारस (एकूण ३६ शिफारशी)
७.	स्काऊट/गार्ड (१ + १)	२	स्काऊट प्रत्येक जिल्ह्यातून १ शिफारस (एकूण ३६शिफारशी) गार्ड प्रत्येक जिल्ह्यातून १ शिफारस (एकूण ३६ शिफारशी)
एकूण पुरस्कार संख्या - १०९			

५. जिल्हा निवड समितीचे गठण :-

क्रांतीज्योती सावित्रीमाई फुले राज्य शिक्षक गुणगौरव पुरस्कारासाठी अस्तित्वात असलेल्या मार्गदर्शक सुचना/निकषांनुसार जिल्हा स्तरावर प्राप्त प्रस्तावांची छाननी करून जिल्ह्यातून गुणानुक्रमे प्रथम, द्वितीय व तृतीय निवड होणाऱ्या प्रवर्गनिहाय पात्र शिक्षकांची शिफारस राज्य निवड समितीकडे करण्याकरिता जिल्हा स्तरावर जिल्हा निवड समिती गठित करण्यात यावी.

जिल्हा निवड समितीची रचना:-

अ.क्र.	अधिकारी	पदनाम
१	जिल्हा शिक्षण व प्रशिक्षण संस्था प्राचार्य	अध्यक्ष
२	जिल्हाधिकारी नामनिर्देशित जिल्ह्यातील शैक्षणिक क्षेत्रात उल्लेखनीय काम करणारे शिक्षण तज्ञ (१)	सदस्य
३	मुख्य कार्यकारी अधिकारी नामनिर्देशित प्राथमिक/ माध्यमिक शाळेतील कार्यरत राष्ट्रीय/राज्य पुरस्कार प्राप्त एक मुख्याध्यापक/शिक्षक (१)	सदस्य
४	शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक)	सदस्य
५	शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक)	सदस्य सचिव

(दरवर्षी, क्र. २ व ३ च्या व्यक्ती बदलण्यात याव्यात. मागील ३ वर्षांमध्ये सदर समितीत काम केलेले सदस्य असू नयेत.)

६. राज्य निवड समितीचे गठण :-

क्रांतीज्योती सावित्रीमाई फुले राज्य शिक्षक गुणगौरव पुरस्कारासाठी,जिल्हा निवड समितीकडून जिल्ह्यातून प्रवर्गनिहाय गुणानुक्रमे प्रथम, द्वितीय व तृतीय शिफारस पात्र शिक्षकांना राज्य निवड समिती प्रत्यक्ष मुलाखतीस पाचारण करेल.अस्तित्वात असलेल्या निकषांनुसार ऑनलाईन पडताळणी व छाननी करुन,शिक्षकांची अंतिम निवड करताना शिक्षकांचा शैक्षणिक,सामाजिक दर्जा तसेच सामाजिक समता,स्त्री-पुरुष समानता याबाबत संवेदनशीलता व त्यासाठी केलेले विशेष प्रयत्न, राष्ट्रीय दृष्टीकोनाबाबत विचार व कार्य/उपक्रम राज्य निवड समितीने विचारात घ्यावेत.सदर शिफारशीवर शिक्षकांच्या गुणवत्तेनुसार अंतिम निवड करुन राज्य निवड समितीकडून शासनाच्या मान्यतेसाठी प्रस्ताव शासनास पाठवावा.

क्रांतीज्योती सावित्रीमाई फुले राज्य शिक्षक गुणगौरव पुरस्कार प्रक्रियेसाठी निवड करण्याकरिता राज्य स्तरावर पुढीलप्रमाणे राज्य निवड समिती गठित करण्यात यावी.

राज्य निवड समितीची रचना:-

अ.क्र.	अधिकारी	पदनाम
१	आयुक्त (शिक्षण) महाराष्ट्र राज्य, पुणे	अध्यक्ष
२	संचालक, महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद महाराष्ट्र राज्य, पुणे	सदस्य
३	शिक्षण संचालक (प्राथमिक),महाराष्ट्र राज्य,पुणे	सदस्य
४	संचालक (महाराष्ट्र राज्य पाठयपुस्तक निर्मिती व अभ्यासक्रम संशोधन मंडळ (बालभारती)),पुणे	सदस्य
५	अध्यक्ष, महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ, पुणे	सदस्य
६	शैक्षणिक क्षेत्रात उल्लेखनीय कामगिरी असलेले शासन नियुक्त प्रतिनिधी - (एकूण २)	सदस्य
७	शिक्षण संचालक (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक) ,महाराष्ट्र राज्य,पुणे	सदस्य सचिव

७. क्रांतीज्योती सावित्रीमाई फुले राज्य शिक्षक गुणगौरव पुरस्काराची निवड प्रक्रिया शिक्षण संचालक (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक), महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचेकडून राबविली जाईल. क्रांतीज्योती सावित्रीमाई फुले राज्य शिक्षक गुणगौरव पुरस्कार प्रक्रियेसाठी निवड करण्याकरिता ऑनलाईन प्रक्रिया राबविण्याची तांत्रिक जबाबदारी शिक्षण आयुक्तालयातील/संचालनालयातील e governance cell ची राहिल.

८. शिक्षकांनी सादर केलेली माहिती खोटी अथवा प्रमाणपत्रे बनावट असल्याचे आढळून आल्यास आवेदने रद्द करण्यात यावेत. राज्य निवड समितीची बैठक घेण्यापूर्वी शिक्षण संचालक (माध्यमिक व

उच्च माध्यमिक), महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी शिक्षकांनी सादर केलेली प्रमाणपत्रे संबंधित शिक्षणाधिकारी यांचेकडून प्रमाणित करून घ्यावीत व त्यानंतर ती राज्य निवड समितीपुढे ठेवावीत.

९. सन २०२२-२३ चे वर्ष हे शैक्षणिक गुणवत्ता वृद्धी वर्ष म्हणून साजरे करण्यात येत आहे. त्यामुळे प्रत्येक नामांकन करणाऱ्या शिक्षकांनी गुणवत्तावाढीसाठी लागणारा दृष्टीकोन अर्जातून मांडावा व समितीने त्याची माहिती शासनास अवगत करावी.

१०. प्रतिवर्षी क्रांतीज्योती सावित्रीमाई फुले राज्य शिक्षक गुणगौरव पुरस्कारासाठी निवड प्रक्रिया वेळापत्रक सर्वसाधारणपणे पुढीलप्रमाणे राहिल.

एप्रिल	जाहिरात प्रसिध्दी
मे	ऑनलाईन नामांकन नोंदणी (शासनाच्या निर्देशानुसार शिक्षण आयुक्तालयातील/ संचालनालयातील e governance cell यांनी निर्धारित केलेल्या वेळापत्रकाप्रमाणे कार्यवाही करावी. ही कार्यवाही करण्याची जबाबदारी शिक्षण संचालक (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक), महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांची राहिल.
जून	जिल्हास्तर समितीद्वारे नामांकनाची प्रत्यक्ष पडताळणी
जुलै	राज्यस्तर समिती पडताळणी
ऑगस्ट	नामांकन अंतिम करणे व शासनास सादर करणे.
सप्टेंबर	पुरस्कार वितरण समारंभ

सदर सूचनांचे काटेकोरपणे पालन करण्यात यावे.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आले असून त्याचा संकेतांक २०२२०६२८१५५०५०५१२१ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(ज.शि. रासकर)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १) आयुक्त (शिक्षण), महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- २) शिक्षण संचालक (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक), महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- ३) शिक्षण संचालक (प्राथमिक), महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
- ४) संचालक, महाराष्ट्र राज्य शैक्षणिक संशोधन व प्रशिक्षण परिषद महाराष्ट्र राज्य, पुणे
- ५) संचालक (महाराष्ट्र राज्य पाठ्यपुस्तक निर्मिती व अभ्यासक्रम संशोधन मंडळ (बालभारती)), पुणे.
- ६) अध्यक्ष, महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ, पुणे.
- ७) विभागीय शिक्षण उपसंचालक (सर्व).
- ८) शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक/ माध्यमिक), जिल्हा परिषद (सर्व).
- ९) सर्व शिक्षण निरीक्षक, बृहन्मुंबई.
- १०) शिक्षण प्रमुख / शिक्षणाधिकारी / प्रशासन अधिकारी सर्व महानगरपालिका.

- ११) मा. मंत्री (शालेय शिक्षण) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- १२) मा. राज्य मंत्री (शालेय शिक्षण) यांचे विशेष कार्य अधिकारी, मंत्रालय, मुंबई.
- १३) सचिव (शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग) यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
- १४) सर्व सह सचिव/उप सचिव/अवर सचिव/कक्ष अधिकारी, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १५) निवडनस्ती (टीएनटी- ४).

प्रत माहितीसाठी,

- १) मा.राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मुंबई.
- २) मा.सभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद यांचे सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
- ३) मा.अध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा यांचे सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
- ४) मा.उपसभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद यांचे सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
- ५) मा.उपाध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा यांचे सचिव, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
- ६) मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ७) मा.उपमुख्यमंत्री यांचे सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ८) मा.मंत्री व मा.राज्यमंत्री, ग्रामविकास विभाग यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ९) मा.विरोधी पक्षनेता यांचे खाजगी सचिव, विधान परिषद/विधानसभा, विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
- १०) मुख्य सचिव यांचे वरिष्ठ स्वीय सहायक, महाराष्ट्र शासन, मंत्रालय, मुंबई.
- ११) अप्पर मुख्य सचिव यांचे स्वीय सहायक, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- १२) अप्पर मुख्य सचिव यांचे स्वीय सहायक, ग्राम विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.